

Gyurik Irén

MEGDORGÁLT.TUDAT

Gyurik Irén
Megdorgált tudat

Gyurik Irén
Megdorgált tudat

Nagykanizsa, 1997

Rajzok: Farkas Zsuzsa
Borító: Farkas Zsuzsa rajzának felhasználásával
Lengyák András

Szöveggondozó, lektor és szerkesztő:
Czupi Gyula, Kardos Ferenc, Varga Ferenc

A megjelenést támogatták:
Inke község közönsége
Liszó Község Önkormányzata
Zalai Írók Egyesülete

© Czupi Gyula

ISBN 963 85484 2 8
Kiadja a Czupi Kiadó
(8801 Nagykanizsa, Felszabadulás u. 19.
Pf.: 484, Tel.: 93/320–766)
Szedés: Kardos Ferenc
Készült a Kanizsai Nyomda Kft.-ben
Felelős vezető: Brenner Árpád

Tartalom

Hajnali mámor	9
Mélybe ágyazott	10
Félelem	11
A hajnalt félve	12
Látomás I.	14
Látomás II.	15
A harmincadik pohár	16
Ébredés	17
Hibás egyenlet	19
Ars poetica	20
A néni szavai	22
Eutanázia	23
Indulat	24
Anakronisztikus múzsa	25
Álfehérség	26
A kisépért álom	28
Szólj, Uram!	31
Porrá zúzássék	32
Nekem az Istent kell	34
Kételyek között	35
Az Ész én vagyok	36
Elküldött az Isten	37

Tegnapok 39
Éji vadász 40
Lehullott hit 41
Élők és holtak 42
Igazság 44
Bacchanália 45
Sorspatkó 46
Kém-lelet 46
Holt élet 47
Káosz 48
Pusztulás 49
Álomskála 50
Jövővírus 50
Költők 51
Téma és variációk 52

Jóllakni még a nyárból 55
Tavasza 56
Indulok már 57
Utazás 58
Ottfelejtett utazó 59
Leomló sötétség 60
Metafora 61

Edének 63
A lehetséges, utolsó 64
Megszülni a kint 65
Egyszer csak 66
Tolvaj a templomban 67
Kavics 68
Im September 69

Kín 70
Szilveszter az égen 71
Távolság 72
Hit-templomi harangszó 72

Pajkos égnek kék vizében

(Gyermekeknek)

Éjtündér 75
Lepke 76
Ölelés 76
Titokban egy felleg 77
Nyár 78
Nyári időcsúfoló 79
Hajnal első sugarát... 80
Angyalsereg száll az éjben 81

HAJNALI MÁMOR

Felém tart a nap narancsszínű lábakon.
Kipancsolja éjtáljából álmom.
Ablakomban széttárja sugárszárnyait
s felhápogja szemem lezárt pilláit.

A kályha füsttel tölti meg szobám begyét.
Száll, mint a szürkepettyes, gomolygó lepkék,
virágkehely-párnámról fel, a magasba.
Rebben agyam dolgos méhraj

s viszi poromból lett szavaimnak mézét,
mint apa felsíró magzata hírét.
Ébredő fény csüng a látóhatár keblén,
jóllakva elterül a dombok ölén,

Les az égbolt felhőkeretes tükréből,
míg gondolattincseimet fésülöm.
Elhagyja fejemet a kusza álomkép,
gúnyát ölt a vers és ajtómon kilép.

MÉLYBE ÁGYAZOTT

Ezernyi arcszínhoroggal
egy helyben topog,
mi folyvást rohan,
önmagára ront.
Kopnak énemből az
eltiportak.
Elidegenített csípések
mélybe ágyazott fullánkjai
verskönnyekbe hatolnak.
Megdorgált tudat.

FÉLELEM

Tücsök vagy,
ablakom alól ciripelsz
fülembé, elijeszted
ijesztő perceimet,
mégsem látom tőled a napot,
és nem hallok hangot.
A csendet féltem, a csendet,
a testemen átragyogó rímet.

A HAJNALT FÉLVE

Hegyként morajlik a fennsík.

Az októberi kert szögletéből
a nyári levéltenger maradéka zúdul,
s homályos lesz a szem,
elalszik a föld, a fatörzs, az ág.
Mint homokóra szemcséje, leperreg az év.
S ami van és lesz, lobogva leég,
tűz emészti gyérülő hajunk.
Aranyból ezüstté ráncosodunk.
Megvakul az ég,
süketebb lesz a föld.
Nem halljuk a hajdani zsongást,
ifjúságunk serdülő hangját.
Csak a halkán szűrődő zenét,
ahogy átsuhan megmaradt napjainkon.
S rőtre dörzsölt szemünknek
nem válaszolnak az éjszakák,
mert féljük a hajnalt,
mikor elalszik a föld, a fatörzs s az ág.

LÁTOMÁS I.

Villámmá váltan láttam,
hogy a bokrok tövén buja gyomok rángtak,
a porból-hústömeg felzabálta a zivatart...
Séma háztorzók groteszk gögje az alapig repedt.
Egy kamaszarc hirtelen megöregedett,
rágógumi-keresztet tapasztott képére,
hantté változott, majd maga felett gyászolt.
Egy testburok nélküli szív infarktust kapott.
A kés emberformává vagdalta önmagát.
Vértócsa vöröslött a diófa odvából,
lángszínű méhek rajzottak...
Tükrébe bámult a tükör,
s széttört keretmaszkja.
Összesöpörték szemét a léleknek...
Szárnyat növesztett városok inogtak,
s a téglává taposott földbe zuhantak.
Ibolya illatú tárgyakat tépdestek
körömtelen kezek,
eladták lábukat, istenüket.
Házasodott a rettenet,
s millió párként nukleáris bablevest főztek.
Felrobbant a fazék...
rákos lett a konyha-vidék.
Babszemnyi gyerekeket szültek
mű - spermától.
Szikrázva lövellt, esztelen, a befogott anyag.

VILLÁMMÁ VÁLTAN LÁTTAM,
amint kisülésemet magába vezeti a föld,
s felszippantva hordoz a nap.

LÁTOMÁS II.

Széthordták a fűszálakat a hangyák,
élővé varázsolták az enyészetet,
kaktusznyelve nőtt a szónak,
két ág összeverekedett,
ciripelt a magnó-deck,
kihorgászták békatestüket egymásból a párok,
potyogtak a melegvérű esőcseppek,
földre ájult a stressz,
a fa nyugtatókat tömött odvába
s a nap sugárkeresztet vetett.

A HARMINCADIK POHÁR

Január kopár
serlegét, az ónos
színű tájat,
harmincadszor
emelem ajkamhoz,
s a kora hajnalok mentáit
hörpintve
megédesíti
ajkamat a nyár:
az ablakom mellett,
a falrészben
fészket rakó fecskepár.

Harmincadszor
ürül és telik a pohár.

Add hát a kezéd,
hisz vajúdásod poharát
oly sokszor kihörpintettem már –
Igyon gyermeked a könnyeidből,
igyon csak,
anyám.

ÉBREDÉS

Álomvilág szombaton,
felhúzom a papucsom,
ablakomon köszönve
a hajnalnak, törölközőt
lengetve a sötétnek –
felém nyújtja karját
a nap, s én belebújok,
mint medrébe a patak,
erdők bozontja csiklandja
tekintetem, a kakas
az ólrésből figyel,
a reggel fényét
szemezgetni szüntelen –
gyermekem békén piheg,
homlokán éri a fény,
utánam szalad, megsimít
az éj, kibontom karjából
magamat, s bevetem
ágyamat, meg-megkondul
a harang: bim-bam,
csordultig töltöm a bögrét,
s úgy iszom a tejet, mint
Jézus báránykái az igét.

HIBÁS EGYENLET

Zúgjak orkánok, üvöltetek szelek,
taroljátok le a végtelent! Mert hibás
az egyenlet, a világ. Nincs egy szál deszka, ép,
szögek marnak húsemba. Oroszlánként
ordít a völgy, de lélegzetem ideköt.
Tapodják hantjaimat! Köpjön szembe az
eső, zúgjak orkánok, üvöltetek
szelek, taroljátok le a végtelent!
Életemet taroljátok, könnyes szememet.
Te adj békét, föld! Nem kellenek jeges
kezek, nem kell az önző szalmaláng,
nem kell, hogy tüzet gyújts, a lankadás.
Nem kell a szó, rímeljen az örök csend!
Frázisos halálban szakadjanak az erek
szálai, szakítsátok szét a teret, a
biológiai törvényeket! Adom a testem,
lássátok napjaim vonulását. Ádámot, ki
bensőmet semmizi. Zúgjak orkánok,
üvöltetek szelek, taroljátok le a
végtelent! Múlásunk hantján ember-
öltők, falak, börtönök. Semmi sem örök.
Csak a kín zászlaja vonaglik véres rongyként
a tekintetben, s harcol a lélegzet.
Harcol, csatabárdot ás, kikapar, míg el-
fáradnak a sejtek, kihal az erő, megsemmi-
sülnek a tavaszok, és örökre tél lesz –
Ne érints hát csupasz test, kéz, ereszd
el kezemet, eressz el, elmegyek, de
orkánok zúgjak, üvöltetek szelek,
taroljátok le a végtelent,
hibás az egyenlet.

ARS POETICA

Ha majd a szó tollamon
megreked,
nem leszek.
Elültetem magam
a képek, évek
termőföldjébe,
s ha néha elrebeg a szám
egy-egy vesszőrevalót,
tartsatok a szavak
keresztvize alá,
lenni.

A NÉNI SZAVAI

Elvettem az otthonodat.
Csak úgy megvettem
lépteid terét.

Kitör a falakon a szag,
hogy itt más sírt, emlékezett.
Nekem ront e jaj.

Az enyém?
Lehetséges ez, néni?
De én félek...

Most söpröm össze
élő hajad hullott szálát.
Hogy vagy – és többé sose –,

idáig harangozzák.
Néni! A tűzifádnál
én melegszen tovább...

EUTANÁZIA

Nesztelen ingerel, halkan,
a sátáni asszonynyelv.
Gennyes tűvel átszúrja a napot
gyermekén, a kellő percben.
Figyel. Várásához nem idomul a bőr,
évtizedek véres árvasága sebzi fel.
Kifakad, jajveszékel...
ordít a néma szó, ajót-ablakot tör,
kifeszülve sorsa rácsán,
a véráram fényébe köp...
Menthetetlen létét tán
az Atya, anyaként,
gyermekévé szüli át...

INDULAT

Meg tudnám ölni a gonoszságtól
ráncos gyűlöletet a petyhüdt
lelkekben, ahogy szemükben az
utálat démona világol,
kicsavarnám inából az ütésre
felemelt kezeket.

Meg tudnám ölni az életet
csonkító erőszakot, mely mégis béna
s tehetetlen,
az életet cséplő elmeháborodott
végtelent, a tökéletlenséget...

ANAKRONISZTIKUS MÚZSA

Hol vagytok rongyos nappalok,
kis cipő, ég adománya,
hol vagytok szűkülő éjszakák,
hold csontsovány sarlója,
merre a mező, kalászvirág,
hol vagytok bodros fellegek,
rigolyás vén dörrenések,
morranjatok, villantsatok
égi fényt a verejtéknek,
utat a kis boglyáknak, szekérnek,
utat, utat a szegénységnek,
keserű bűnnek húsz holdas
földi örömet, reménységet.

ÁLFEHÉRSÉG

Az önpusztítás madara
fészkel a lélegzetemben.
Sebrángatta idő szűkében
valaki árnyamba ér,
kiszabadítja rab fényem.

Az időtálló félelem
menekül.
A képtelenség határát feldúlva
visszaköltözött belém az Isten.

S a rémképhad az éjből
fut a csukott-szemnyi térből.
A csaló, színes dacod
elhagyta az akaratot,
mert értem jött az ember.

S hatalmas bakancsával
az álfehér halált
eltiporta bennem.

KISEPERT ÁLOM

Elnyugszol a sötétség
bódító maszkja alatt.

Míg a hajnal fénytete
fel nem nyittatik,
én űrködöm álmaid felett,
lesem, ver-e a szíved,
és moccanástalan susog az éj,
bokor-bölcsőben arcát
emeli egy levél,
fel-felsír néha,
ősz eső itatja,
s csak a rúgkapáló zaj,
a visszajáró szellem
bolyong anyátlanul, mint a szél, –
szárnyával sepri álmaidat
éjed portáira.

SZÓLJ, URAM!

Szólj, Uram –
és adj tenyérsyi helyet,
hol utam végül
a szívekhez érhet!

Szólj, Uram –
ha egyszer hús-vérrel verettél,
hova lett a jó, mit
magaddá ítéltél!

Uram, én mi vagyok,
hogyha magam hagynak,
ábrándok zugában,
ha csak hulló csillag...

Szólj, Uram –
ha sorsom magadnak akartad!
Ne hallgass így tovább,
békét adj, nyugalmat!

PORRÁ ZÚZASSÉK

Összezúztam mindent,
semmi sem maradt régi életemből...
Oly erővel vágtam a falhoz,
csatatérre változtak az emlékek,
három halottal...
Magam lennék a túlélő, Istenem,
ha megtartasz engem!
Rég megbűnhődtek mind az álnok tettet,
zsarnok anyám, öngyilkos apám,
s maga az elítélő gyermek.
Voltomat takarni megmaradt a romhalmaz.
Emberként dühöngök a romok alatt,
törmelék életemért imádkozom. –
Ördögök!
A fundamentumot se hagyjátok épen?
Legyen, Istenem....
Porrá zúzassék széjjel!

NEKEM AZ ISTENT KELL

Nekem az Istent kell
visszakapnom,
ki ősidőktől bennünk lakott.
Nekem a nyáját vesztett
Pásztor kell,
ki az olajfák alatt sír
a bimbójában hervadt virágért.
Nekem az Istent kell
visszakapnom,
ki a világ volt a világ előtt
maga.
A szertefutó nyájban
én is ott vagyok.
Azért kellesz, Uram,
hogy a végtelen könnyeit
felitassam.

KÉTELYEK KÖZÖTT

Szél zörgeti ablakom,
be szeretne jönni.
Gyere, szél! –
Egyek vagyunk.
S ha itt vagy,
ülj közelebb!
Mondd, jártál Istennél?
Várj, hová rohansz, szél?
Csak úgy kérdeztem...
Várj, én is veled megyek!

AZ ÉSZ ÉN VAGYOK

Vihar püfölte, ütlegette
a hajót. Szája, teste
szabdálva szakadozott,
s szólt egy hang:

– Dobjátok a tengerbe!

– Szárazföld-iszonyom van,
vízbe fojtani jöttem
a földet, a világot!

– Megálljatok! Vidd
partra a hajót,
az Ész én vagyok!

ELKÜLDÖTT AZ ISTEN

I.

Elküldött az Isten,
elküldött és mondta:
„Becsülj meg engem,
becsüld meg őt
az én nevemben.”

II.

És azt is mondta:
„Rejtsd el őt
az én nevemben.”
S én feleltem:
„elrejtettem őt
a Te nevedben.”

III.

Elküldött az Isten,
elküldött és mondta:
„Holtig szeresd őt
a te lelkedben.”
S én feleltem:
„Holtig szeretem őt
a Te nevedben,
az én lelkemben.”
Ámen.

TEGNAPOK

Kőtörők, kalapácsok,
törött ablakok,
a halott arcok
rajtam esnek át,
a tegnapok vére
patakzik,
s a jövőbe
áramlik át.
Néma holdhalom.

ÉJI VADÁSZ

Sötét éji vadász,
a vadat két válladra ejted,
fejed a csillagokból bólint,
lábad hűs éjszakában botlik.
Hol jársz, éji vadász?
A vadat két válladra ejted,
imát zúg a szél,
térden az ősz, levél,
a lápon dérszakáll,
ködbakancs,
imát zúg a szél.
Hol jársz, éji vadász?
A vadat két válladra ejted,
rád nevet a kert,
rád nevet a csend,
viaszszínű levélkezek
tartják a testedet,
felhőszemekből
ősz folydogál,
öreg nappal lesz.
Hol jársz, éji vadász?
Fejed a csillagokból bólint,
s a vadat földre ejted.

LEHULLOTT HIT

Mint felöklelt test,
vérzik bennem a mondat.
Felkelne szavam,
s megvédené magát a tudat.

De eszméletlen a hirtelenség,
édes álmából riadt
színét vesztette kép,
hiába keresem arcodat.

Tán az ősz bántott meg.
Falevelek között hulló sárga,
az hagyta el épp a fát,
mint ahogy a hitem, téged, mára.

ÉLŐK ÉS HOLTAK

Megemberesedett fák izmai feszülnek,
levelek, mint a verejtékáradat,
a föld orrára nehezülnek.

Avaros éjből kikúszik ködébe a hajnal,
belőle nem látszik ki az Isten,
alig hallik holtakért kiáltó fényes haranghang.

Fekete számlapos órák fekete fellegen,
ázik ködében a zuhanó idő,
a tegnap halott. Az élet védjegye, ki még eleven,

a holnap hantjaihoz göröngyölt ébrenlét.
Erőlködő kanócunk pillogó gyertyacsonk-erő,
sápadt krizantémkoszorú a halálraszánt reménység.

IGAZSÁG

Aki mindig henceg,
az élete ketrec,
ki nem lát
lankadása mögül,
röhögi az ifjúság.
Kurta kéje után
kopott tollseprűvé
válík a világ.
Percek alatt
megőszült
szavát
röhögi az ifjúság.
Érzi szívét,
a kongó hordót.
Pár dekás lélekkel
mustrál, „ítél, hogy ítéltessen” –
röhögi az ifjúság...

BACCHANÁLIA

Kiitták a vágy borát.
Szomjas vagyok!
Ördög és pokol,
ide a legjobbikát!
Ne††ve†gyé†tek...

SORSPATKÓ

Kovácsa vagy a sorspatkónak,
szegezd fel a holnap küszöbére
életed, halálod!

KÉM-LELET

Pardon,
éjszaka van.
Piros SZÍV
zutty, ki
a fűre.

Üres a vers,
BOR úr!

HOLT ÉLET

Peng a lét, peng...
a szűk időnyakat átfogó,
hol ember, árva hang lehetsz,
„pusztába kiáltott szó”.
S egybefolyva kínjaiddal,
mily teltek a verejtékcseppek.
De ne sajnáld, ha beteg vagy,
s nem itatnak, nem etetnek,
ha már észre sem vesznek.
Élted gyóntatószék.
Feloldozásod a hatalmas
alázat, mit adsz érte. Kapni
nem szabad. Ha ostromoznak esőkönnyek,
védelmez Istened, a tűrés lelke,
s erőd, a kő húséhez szokott lélegzet.
Ember! Ha meghalt életed,
imádd a földet, ahová szülve temettek.
Kibújón rugdalózz a virágnak,
mi tőled elhajlón pompáz.
Tépd le magad Magad, remegő kezekkel,
hogy sorsvázáknak díszé lehessen
áldozat-illatú, áldatlan életed.

KÁOSZ

Körbe-körbe táncol,
gyorsul-lassul az ingerület,
bezsong.

Kinnreked-bennreked,
hosszába húz a görbe,
nyújtózkodik a káosz.
A tükörben senki,
ki tudja, mennyi az idő?

PUSZTULÁS

I.

Alaktalan mosoly
a fenyők tükörkeretében,
a halódó fűz
gyökeréből szakad fel
s nemtelen arcomba réved.

II.

Felsikolt a zsombék,
arcot ölt talpam alatt,
felfelé zuhan
szemem tiport gödréből
az elszáradt alkonyat.

ÁLOMSKÁLA

Csillogó billentyűsor:
gondolatfutam.

Az időoktávok skáláin
az alaphang
halott.

A kín improvizál csak,
s folytott dal álmodik
a versekben jövőt.

JÖVŐVÍRUS

Tökéletességhez igyekvő,
a természet határait
elhagyó számító(...)gép,
anyagi világba hanyatló,
vírusát a mindenségre
kiterjesztő, emberi-
szívhalált-halt cselekvőképtelenség.

KÖLTŐK

Első

Ujjai közt pörgetve a tollat,
akrobatizált üres agyával.
Nyilván hallucinált szegény,
ahogy verssor-hegyek tetején megszédült.

Második

Letette a boros flaskát,
avagy az engedte el őt.
A vérszín folyás torz versarcot pingált
a deszkapadlóra.

Harmadik

Máshol valaki egy költeménybe süppedt,
az elcsigázott agytest mélyéből
így emelkedett föl.

TÉMA ÉS VARIÁCIÓK

A vak

Látni akart.
Szeme meggyógyult,
körültekintett, s
nem akart látni többé.

A vak látó

Ha lát, se lát semmit...

Az örök látó

Magától hunyja be szemét

JÓLLAKNI MÉG A NYÁRBÓL

Tűztáncból kimerült a nappal.
Koromfüggönyt húz a sötét.
Harmatcsepp itat körös-körül,
jámbor csönd kíséjizenél.

Rózsafám szellőt vacsorázik,
a hold is csillagtányérjából.
Hozzá kis falatonként
fénykenyeret tör tejútszalvétáról.

Hulló morzsát lát a szem
pottyanni a tányérkáról,
s októberi éhség fut
jóllakni még a nyárból.

Szerelmek töltik meg tavaszig
emlékhasukat.
Még illatzászlót lenget az éj,
alvó tűztáncsugarat.

TAVASZ

Szellő rezgeti hóvirágok harangját,
tavaszi keresztelőre kongat.
Zöld pólyában nárcisz-kislányka sírdogál,
harmatpapja megáldja, elhallgat.

A fák ágain álmos rügyek ásítóznak,
szélesre tárja karját sok ablak.
Kibontott sugárhaját földre hullatva
torkukba néz a mindent látó nap.

Vízcseppcipellőben tovafut a patak,
bokáját fel nem sérti már a jég,
langy sodrásán gallyak utaznak,
s arcukat kémlelik a jegenyék.

INDULOK MÁR

Az ágon reszkető őszmadár ül,
sárcsizmáját fényezi a rét,
a deres csend fülembe hegedül,
kókad a lét, halódik a hév.

Indulok már egy füstifecskével,
indulok a ködös, nagy útra,
fák fölött libbenve-szálló éjben,
az agg tölgy integet gyanútlan.

Még kesztyűmet veszem, sálam, sapkám,
szókabátba bújtatom versem,
s indulok már a ködök nagy útján
dérhúron muzsikáló éjben.

UTAZÁS

A nap belőlem közelít
az ég felé,
lebukik a gondolat,
ebhang nyugszik el,
archoldak bámulnak.
LÁTNI AKARLAK!

Az ablak merev árny,
elindul belőlem a fal,
csontos omlás a pillanat.

Túlra ível,
visszafordul
tekintetem,
s szereterebben...

EZERTOLLÚ UTAZÁS!

OTTFELEJTETT UTAZÓ

A
búza-
virág fel-
hővé változott,
ring felettem, mint
tengeren a kék vitorlás,
siklik árbócszegetten, szelve
csendesesen a habokat. Cseppenként
tovasiklott a nyár. S ha most tél lesz,
hópelyhet ficánkoltató, a bálna torka végleg
elnyel, téged, nap fedélzetén felejtett utazó.

LEOMLÓ SÖTÉTSÉG...

Hátára fordulva henyél a Hold,
az éjek múlását vigyázza,
kék felhők habkönyveibe lapoz,
s kigömbölyödik tudománya.

Földi utcán sétálgat a fény,
orrát nagy esőcseppek nyalják,
csiklandozza rezgő bajszú szél,
megráng és eléri a domb hátát,

hol siheder macskák randevúznak.
Nyarvog szőrükön a lucskos sár.
A hangok a házakig elfutnak,
s felugatnak, mint dühödt kutyák.

Utánuk lohol jégbe zárt szívem.
Nézem a sötétség tűzfalát.
Rozzantában leomlik hirtelen
s arcomra olvad a pirkadás.

METAFORA

Vad kéjtől üvöltve,
fák derekán rángva
utószor fogamzik a tél.

Jégvánkosára dőlve
ernyedt álomba merül
kócos hajjal az északi szél.

EDÉNEK

Arcodba temettem magam,
hogy csupaszságom fázó bőrét
öleld.
Lásd verőerőm összevisszaságát,
én, metronómmá szelídült kintornás.

A füstszagú,
verklihangú éjből
vágy nyúl értem,

közöttünk ott van a kezed...

A LEHETSÉGES, UTOLSÓ

Rád mertem nézni,
ki felettem lombként takartál,
s én szerettelek.
Nem esküdöztél,
nem mondtál súlytalan szavakat,
el is küldhettelek téged.
Téged, kit magamból palántáztalak...
Arcom alá hajoltál –
megfoghattam a fejedet,
letörölgetted izzadt tagjaimat,
felitattad a be nem hegedt sebeket.
Ahogy vízzel kínáltál,
mintha vérrel etettél volna.
Fésülhettelek őszszínű szemekkel,
mindent lesimító ajakkal.
Magadat hoztad el könnyörülettel,
szörnyűségek nélkül. Jöttél
s igazul szerettél.
A nyakadba akadtam,
– mint elárvult, vékonyka gally –
búmat percek örömével foltozva.
Én az örömet vetettem beléd,
a lehetséges, utolsó talajba...

MEGSZÜLNI A KÍNT

Akkor néztem rád, mikor nem láttad,
féltem a szemedtől.

Most messze vagy, nem láthatsz,
mégis érezlek, öröktől velem vagy,
s e kínt jöttem megszülni
vérző testű, csupasz bőrű fák alá...

EGYSZER CSAK...

Egyszer csak nincs mit mondanod.
Mint leborított kavicsok,
ezer felé gurult szét a hangod.

Jutott belőle nagyobb, kisebb.
Mindenkihez odatévedt,
mígnem széttiporták az évek.

Egyszer csak vak lett a szemed.
Amit most látsz, csak a tied,
az nem sötétség – életed.

TOLVAJ A TEMPLOMBAN

Amíg szemed tartópillérei
alatt lehettem,
volt erő karodnak
keresztjében,
az öröklét fényes
gyöngyszemeit szemezgettem.
De egy nap
tolvaj settenkedett
templomunkba,
gyászdalt zeng bennem
a versorgona.

KAVICS

Bennem maradtál,
mint rizsszemek
között a kavics,
hogy belédbotló
nyelvemről
kiköpjem szavaid.

IM SEPTEMBER

Nem tudlak nézni, sziklafal,
elgyöngül a testem
ahogy nézem merev vállad,

ahogy lavinahangod szétporlik,
ahogy leomlik a jelen,
ahogy IM SEPTEMBER, hó hullik
a bozontos-zöld tájra –

szemöldököd hullámvölgyén át –
és örökre itt a tél,
ahogy havas kezéd érzem,
jeges jeled,

ahogy omlanak a vállak,
porról-porra a testem...
Nem tudlak nézni, sziklafal.

KÍN

Fekete szálú kínba böködtek,
varrtak - nem ordítottam
Hirosimaként felszakított
„anyag-képem” romhalmazában,
városnyi hitemben
bomba-óriásod üreget vájt.
S íztelen, csalétek szemed elől elsiklik
a kopoltyúján át vérző, felsértett
szív. Mint haldokló lélegzet a
moszatok között, semmivé bomlik
a mély - kínban oldódó szerelem.

SZILVESZTER AZ ÉGEN

Szilveszteri táncot jár
a tisztes-őszes holdsugár,
kezében pezsgőspohár –
hukk – az évnek vége már.
A csillagok egész éjjel
mulatoznak Tejútszélben,
BÚÉK! – kiáltják egyvégtében
mindenkinek odalenn.

TÁVOLSÁG

Életemre

_____ fellépcsőztél.

_____ Kaput nyitok.

_____ Emeletnyi

_____ távolság.

HIT-TEPLOMI HARANGSZÓ

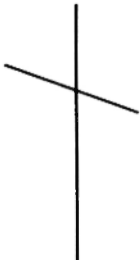
Töltve van a lelkem
életszerellemmel,
benne lakik ő,
én hazám,
fiam, anyám,
Istenem.

Töltve van a határ
duzzadt fakadással,
megkondul a harang
hitem templomában.

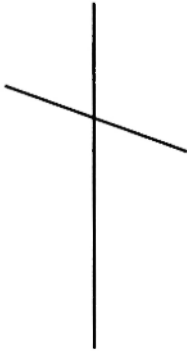
Benne lakik ő,
én hazám,
fiam, anyám
Istenem...

T
ö
l
t
v
e
Hit-templomi harangszó
v
a
n
a
l
e
l
k
e
m
é
l
e
t
s
z
e
r
e
l
e
m
m
e
l

**benne lakik ő,
én hazám,
fiam, anyám,
Istenem.**

Töltve van a határ
duzzadt fakadással,

megkondul a harang
hitem templomában.

PAJKOS ÉGNEK KÉK VIZÉBEN

Gyermekeknek

ÉJTÜNDÉR

*Éjtündérnek lágy ölében
harmatillat árad,
csillagoknak hófényében
valahol már várnak.*

*Csalogányok nászfészkében
trillaszólók szállnak,
éjszakáknak holdtükrében
valahol már várnak.*

*Hajnalágak zöld fürtjében
elillan a bánat,
pajkos égnek kék vizében
valahol már várnak.*

LEPKE

*Lepke, lepke, lepke,
fodros szárnyú lepke,
két piciny szemecske,
gyere be, gyere be.*

*Bánatomat verd le,
lelkemről kezemre,
kezemről el, messze,
lepke, lepke, lepke.*

ÖLELÉS

*Hold öleli a csillagot,
csillag az éjjelt,
éj a felleget,
felleg a földet,
a föld engemet,
én téged,
szerelem.*

TITOKBAN EGY FELLEG

*Fekete bársony
estkabátban,
holdgombbal,
fodros széllel
habvállán,
csillagcipellőben
jár egy felleg
hozzám –
Kő a könnye,
hó a vére,
fény a lépte,
fodros széllel
habvállán,
jár titokban
egy felleg
hozzám.*

NYÁR

Perzsel a nap.

Július.

*Zihálnak a kertek,
a gyümölcsfák,
mint piruló gyermekarc,
lombszoknyák alá
bújnak.*

*A bársonyka taréja
szenesre ég.*

*Lapul a lapu
lepedő levele,
iszkolna mind,
ha lehetne.*

NYÁRI IDŐCSÚFOLÓ

*Lombzsebkendő. ázik.
Benne a nyár orra
piroslik, úgy fázik,
elbújna, de hova.*

*A kukorica eldől,
kapálózva hajlik.
Szőke haja nem nől,
agyagba hanyatlik.*

*Fázós napfény bujkál,
forró feje kihűl,
dideregve járkal,
míg a hideg enyhül.*

*Felsóhajt a nyár,
fagyban elhal lába,
a kezén kesztyűpár,
teste csupa nátha.*

*Reszket az alma,
lilul húsos szája,
zimankó fut rajta,
rothad héjnadrágja.*

HAJNAL ELSŐ SUGARÁT...

*Mint doromboló macska,
fekszik keblemen az éj,
hízeleg a csend,
karmoló nappal vére
kibuggyan ajkamon...
nyugalmat vadászik
künn a köd, lefekszem.*

*Lefekszem szépen,
s tigriscsíkos hold
settenkedik arcomba éjjel,
lefekszem, lefekszem szépen,
álmok puha toppancsa
fonja át testem,
s a hajnal első sugarát
én ébresztem reggel.*

ANGYALSEREG SZÁLL AZ ÉJBEN

*Angyalsereg száll az éjben,
hópihékkal kéz a kézben,
dalt fütyül az északi szél,
Kisjézuska szobánkba tér.*

*Zöld fenyőkön csengettyűtánc,
nyílik ezer csillagvirág,
gyertyanyelvek tűztaréja
a sok gyermek örömajka.*

*Fa alá ül baba, maci,
kicsi kocsi, hintapaci,
ezüst tálcán mákos kalács,
aranyalmák, szeretetláng.*

A Czupi Kiadó eddig megjelent könyvei:

(Megrendelhetők az alábbi címen:

Czupi Gyula 8801 Nagykanizsa, Felszabadulás u. 19. Pf.: 484)

Rózsás János: Duszja nővér

(Egy ápolónő életmentő embersége a Gulagon)

A magyar Szoltsenyicin, Rózsás János *Keserű ifjúság* című kötete elsőként adta hírül az országnak, hogyan élt és halt százezer magyar a Gulagon.

Ez a kötete szépirodalmi élményt is nyújtó dokumentum-próza. Ha valaha a Gulag rabjainak történetét meg akarja írni valaki, akkor csak a hamis vádakát olvashatja, a valóságos történet nem rakható össze a hivatalosan fennmaradt iratokból, csak az emlékezők írásaiból.

A szerző – rendkívüli emlékezőképessége révén – hitelesen, a napi frissesség élményével írja le az egykori eseményeket.

A Duszja nővér külön értéke, hogy az emberi megértésről szól, arról, hogy a legsanyarúbb és legembertelenebb viszonyok között is megterem a segítség.

(A 260 oldalas kötet ára: 490 Ft)

Kanizsai Almanach 1995-ről

A 750 éves jubileumát ülvő város ünneplésének megörökítése az Almanach igazi újdonsága .

Több városi intézmény mellett a város lokálpatrióta cégei – elsősorban támogatóként – részesei voltak az ünneplésnek. Külön sorozat szól a Ryno Kulturális Menedzseriroda rendezvényeiről. A 17. Honvéd Gyalogezred rövid történetét olvashatjuk zászlajának visszatérése alkalmából.

Rózsás János monumentális kéziratos munkája, a GULAG LEXIKON előtt tisztelgünk a munka bevezetőjének megjelentetésével.

Két terjedelmesebb helytörténeti dolgozat is olvasható a könyvben, Nagy Csaba „Nagykanizsa mozitörténete” mellett Mészáros József „Nagy generáció” című munkája. Utóbbiban a résztvevő hitelességével és a kutató pontos és igényes „adatolásával” emlékezik meg az elmúlt 35 év kanizsai zenekarairól a szerző. Nem egyszerűen pontos felidézője az eseményeknek, hanem érzéketes közvetítője a korabeli hangulatnak, az érzéseknek is. A másfél száznál is több kép és egyéb illusztráció különösen kellemes olvasmánnyá teszi a kötetet.

(A 260 oldalas kötet ára 490 Ft)

A nevetés egézség
(Dél-göcseji anekdoták)
Gyűjtötte: Molnár László

A gyűjtemény rendkívül hangulatos, olvasmányos történeteket tartalmaz, melyek egyúttal a ma is élő népi észjárás dokumentumai. (A 120 oldalas kötött könyv ára 450 Ft)

Az 1997. év könyvei

*

Gyurik Irén: Megdorgált tudat (versek)

*

Kanizsai Almanach 1996-ról

A millicentenáriumot ünneplő Nagykanizsa megörökítése és több helyismereti fontosságú írás megjelentetése a cél.

Felfogásában, megjelenésében, szerkezetében az 1995-ről szóló kötet folytatása kíván lenni.

(A 220 oldalas könyv ára 490 Ft.)

Lenhardtné Bertalan Emma:

Évtizedek sodrásában

(Egy bakonyaljai parasztcsalád és egy evangélikus iskola a XX. században) Önéletrajzi ihletésű regény

A könyvben megelevenedik a *Bakonyalja* kis falujának élete a 30-as években. Feltárulkozik a *Kőszegi Gyurácz Ferenc Evangélikus Leánygimnázium* a háború előtt és a háború után. Majd a politikai változásokat tükröző budapesti egyetemi évek története. *A magyar falu közösségének ereje és nagysága egyik legszebb példája olvasható a kötetben*, amikor a front alatt lányaik és asszonyaik becsületét védik az oroszoktól. (Ez a részlet olvasható a *Pannon Tükör* című kulturális folyóirat 1997. áprilisi számában.)

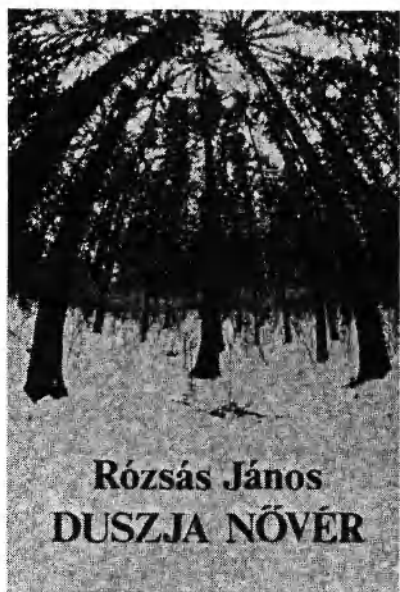
Az ötvenes évek ezt a rendkívüli belső erővel rendelkező falut is megtörik tartásában. Az imádott és tisztelt, okos, művelt, sikeresen gazdálkodó apa – törvényes felesége és a falu által tudottan – másik asszonnyal is él. Ez különlegesen érdekes háttérrel ad a könyv történéseinek, miközben hitről, halálról olvashatunk egy 20. századi parasztcsalád életét és iskoláztatott lányának sorsát is megismerve.

Rendkívüli olvasmányosság és történeti hitelesség jellemzi a munkát. Az emlékekből építkező regény hazává teszi a szerző életének tájait.

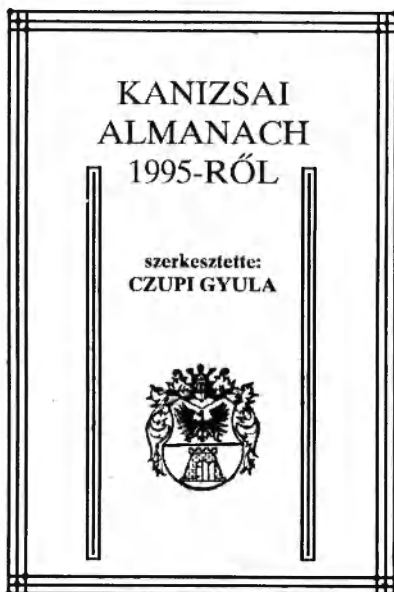
Az emlékiratírás nagyszerű darabjai kerülnek kezünkbe, sokszor a megjelenés reménye nélkül.

A *Czupi Kiadó*, megismerve ezeket a rendkívüli értékeket, szeretné könyvkiadásunk ezen adósságát – e becses munka kiadásával is – a maga módján törleszteni.

(A 320 oldalas kötet ára 590 Ft.)

**Rózsás János
DUSZJA NŐVÉR**

**A NEVETÉS
EGÉSZSÉG**

Dél-göcseji anekdoták

gyűjtötte: Molnár László

Lenhardiné Bertalan Emma

**ÉVTIZEDEK
SODRÁSÁBAN**

*Egy bakonyaljai parasztesalád
és egy evangélikus iskola
a XX. században*

1963-ban születtem. Versekkel 1991-ben mutatkoztam be a Zalai Hírlapban. Azóta antológiákban, folyóiratokban jelent meg írásom. Gondolkodásomat az ezredvégén megélt krízis határozza meg. Tiltakozom az elgépiesedés, a természet és a természetesség elpusztítása ellen. Az egyetemes szeretet és megértés jegyében szeretném rejtett lelki tartalmainkat megfogalmazni:

Gyurik Irén

A mindennapi lét gyötrő kínjait megélő, rendkívüli indulatokat magában hordozó Gyurik Irén versei nem kötnek alkut:

„Meg tudnám ölni az életet
csonkító erőszakot, (...)
az életet cséplő elmeháborodott
végtelent, a tökéletlenséget...”

(INDULAT)

A természet nem önmagában témája ennek a költészetnek. A vers tájai igen érzékletesek és átlátottak azzal a látásmóddal, mely Gyurik Irén sajátja.

A természet nem a vágyott idill világa, hanem a század- és ezredvég emberének kínját vele együtt átélő környezeté:

„a fa nyugtatókat tömött odvába.”

(LÁTOMÁS II.)

Azok a rendkívüli képek, melyek ezt a versbeszédet jellemzik, először meghökkentik az olvasót, majd magukkal ragadják:

„Egy testburok nélküli szív infarktust kapott.

A kés emberformává vagdalta önmagát.”

(LÁTOMÁS I.)

Íme, „gúnyát ölt a vers és ajtómon kilép” (HAJNALI MÁMOR) – ki lép, akár a versíró, első kötetével – a nyilvánosság elé.

A kiadó